

2. Dopad krize na kapitálové toky a toky zboží a služeb

2.1. Obrat zahraničního obchodu

Výrazné omezení obratu zahraničního obchodu v objemovém vyjádření objemu v roce 2008 i 2009

Zahraniční obchod zbožím a službami se v roce 2009 velmi významně objemově zredukoval. Obrat¹ se klesl reálně (v cenách roku 2000) proti roku 2008 o 10,7 %, když HDP v reálném vyjádření se snížil o 4,1 %.

K významné ztrátě tempa obratu zahraničního obchodu však došlo již v roce 2008, kdy se obrat meziročně zvýšil reálně pouze o 5,3 % (HDP reálně o 2,5 %). Oproti předchozím dvojciferným růstům z let 2006 a 2007 (meziročně +15 %, resp. +14,6 %) se tak dopad světové krize promítl v objemech českého zahraničního obchodu již relativně časně a měl nejvýznamnější vliv na ztrátu tempa HDP České republiky již v roce 2008.

V letech konjunktury se obrat zahraničního obchodu zvyšoval reálně ročně v průměru 2,4krát rychleji než HDP

Obrat zahraničního obchodu byl v reálném vyjádření v roce 2009 (5,675 bil. korun) objemově ve srovnání s objemem HDP (2,928 bil. korun) téměř dvakrát tak velký. V letech 2007 i 2008 obrat zahraničního obchodu převýšil dvojnásobně objem reálného HDP.

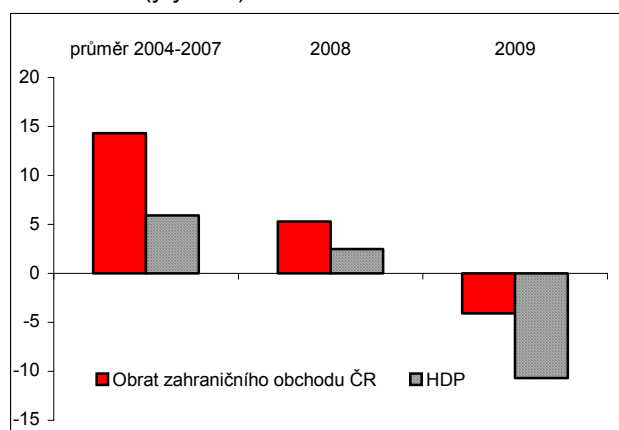
Ve srovnání s léty konjunktury, kdy za rok 2004–2007 rostl HDP ČR (v cenách roku 2000) v průměru o 5,9 %, bylo průměrné tempo obratu zahraničního obchodu České republiky téměř dvaapůlkrát vyšší (+14,3 %).

Nominálně klesl obrat zahraničního obchodu ČR v roce 2009 proti roku 2008 o 15,7 %

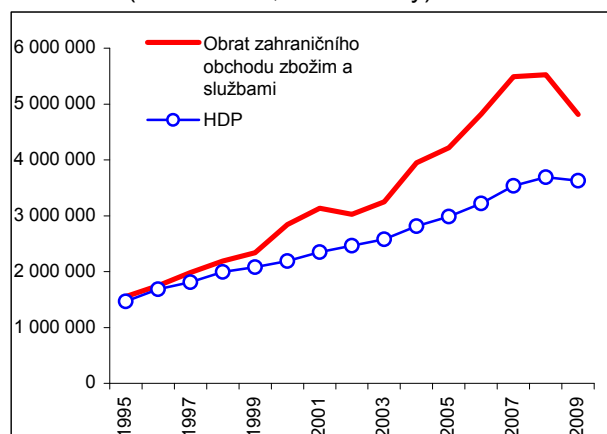
Vyjádřeno v průměrných cenách předchozího roku byl propad zahraničního obchodu ČR ještě výraznější. V roce 2009 došlo k jeho meziročnímu snížení o 14,7 %, když v roce 2008 ještě rostl o 4,7 %. Ve srovnání s předchozími dvěma roky (+13,4 % v roce 2006 a +13,9 % v roce 2007) byla ztráta dynamiky v roce 2009 téměř stejná jako její zvýšení v uvedených letech.

V nominálních podmínkách (v cenách fob) se propad v obratu zahraničního obchodu ČR ukázal jako nejvýznamnější. V roce 2009 se meziročně snížil o 15,7 %, v roce 2008 pak stagnoval (+0,1 %). To opět ostře kontrastovalo s tempy předchozích dvou let, kdy obrat zahraničního obchodu se meziročně výrazně zvyšoval.

Graf č. 7 Dynamika HDP a obchodní výměny (y/y v %)

Graf č. 8 Dynamika HDP a obchodní výměny (v mil. korun, běžné ceny)

Pramen: ČSÚ

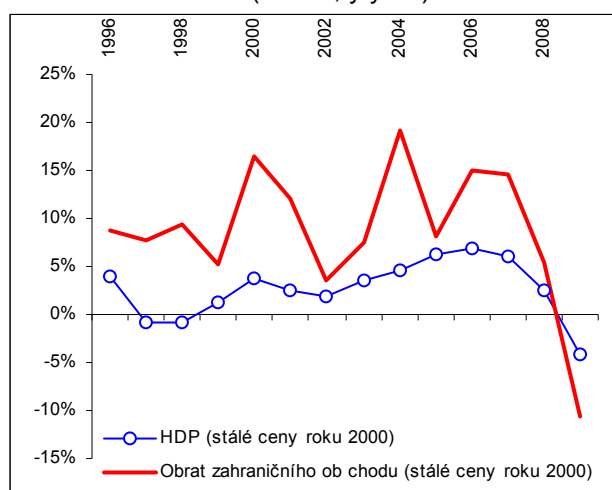
¹ V této části práce je potlačeno analytické zpracování vývoje vývozu a dovozu zboží a služeb a pozornost je soustředěna především na obrat zahraničního obchodu ČR. Důvodem je skutečnost, že údaje za vývozní a dovozní toky budou v upravené verzi zveřejněny ve zvláštní analýze ČSÚ, která se soustředí výhradně na provedené změny.

**Propady mírněny
opatřeními na
podporu domácí
poptávky v mnoha
zemích
obchodních
partnerů**

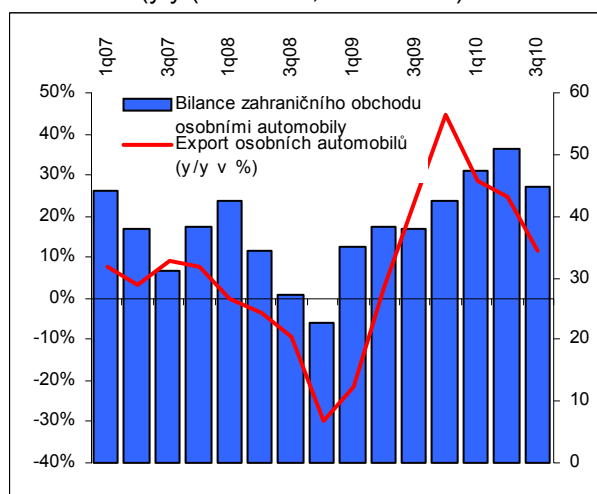
Dvojciferné propady mírnila opatření na podporu domácí poptávky v mnoha zemích obchodních partnerů. Nebyť těchto masivních podpor v zemích velkých obchodních partnerů českých exportérů (Německo, Slovensko, Rusko, aj.) týkajících se s ohledem na české vývozy především nákupu automobilů, mohl být propad exportu ještě hlubší.

Naopak silnou ztrátu dynamiku dovozu ovlivnil fakt, že oživení v České republice přišlo později než v EU (stejně jako první příznaky krize pocítila česká ekonomika ve srovnání s Evropou o několik měsíců později).

Graf č. 9 Obrat zahraničního obchodu zbožím a službami (reálně, y/y %)

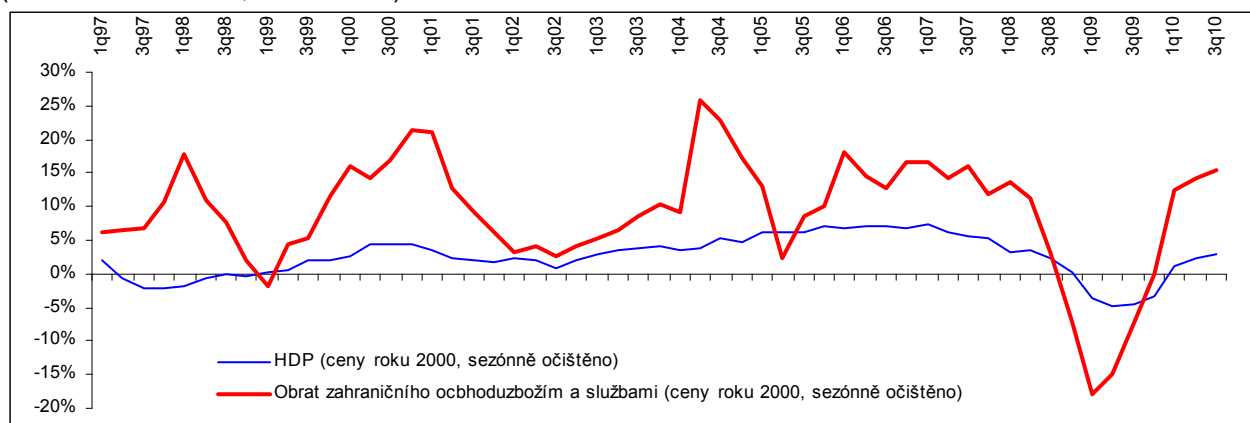

Graf č. 10 Dynamika vývozu osobních automobilů (y/y (SITC 781, v mil.korun)

Pramen: ČSÚ

Graf č. 9: HDP a obrat zahraničního obchodu zbožím a službami (v cenách roku 2000, v mil. korun)

Pramen: ČSÚ